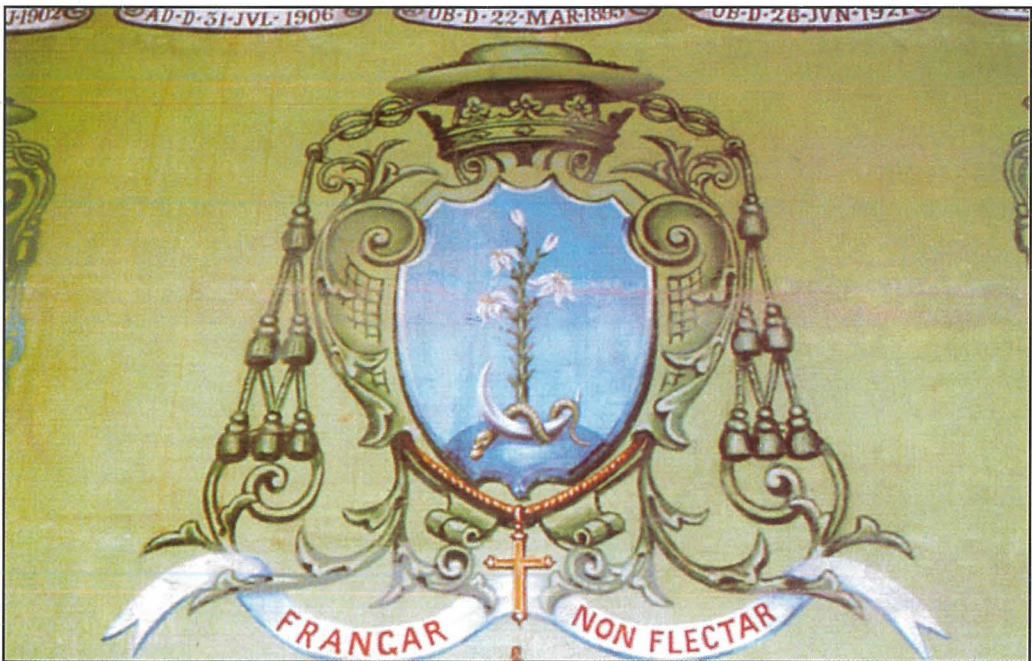

Miktub minn Joseph R. Gatt

Id-Dinjitarji u l-Kanonċi tal-Kolleġġjata Perinsinji tal-Parroċċa ta' Bormla sa mit-Twaqqif Tagħha fl-1822

B'żieda maż-żewġ kitbiet tiegħi *Mexxejja Pastoral* ta' Bormla u *Il-Mazza Kapitulari tal-Kolleġġjata ta' Bormla: Tifkira ta' l-Inkurunazzjoni* li dehru fil-harġiet ta' dan il-ktejjeb *Programm tal-Festa* tas-sena 1995 u 1996 rispettivament, hassejt li f'għeluq il-180 sena mit-twaqqif tal-**Kolleġġjata Perinsinji** ta' Bormla hu xieraq li niġbor il-lista tad-dinjitarji u l-kanonċi tagħha. B'hekk insiru nafu ftit aktar ma' dak li diġà għidna.

Mhux l-ghan tiegħi li nidhol fid-dettal ta' l-istorja u kif twaqqfu l-prebendi mill-knisja u minn xi benefatturi. Nghid biss li t-talba għat-twaqqif tal-kolleġġjata saret fit-13 ta' Ġunju 1818, fi żmien l-Isqof Ferdinando Mattei u l-Kappillan Dun Ġużepp Bezzina. Erba' snin wara, f'Ġunju 1822, il-Papa Piju VII hareġ id-digriet tat-twaqqif tal-**Kolleġġjata**

L-Arma tal-Kolleġġjata ta' Bormla.

Perinsinji mill-bażilika ta' Santa Marija Maggiore, Ruma. Il-Kapitlu kien magħmul minn 19-il kanonku; (wara saru 18) 8 minnhom dinjitarji: arċipriet, teżorier, kantur, primiċerju, dekan, prepostu, penitenzier u teologu. Id-dinjitarji u l-kanonċi hađu l-pussess minn idejn Monsinjur Simeone Biagi nhar il-Hadd filghodu 7 ta' Diċembru 1823, lejlet il-festa tal-Kunċizzjoni.

L-Awla Kapitulari

Ftit huma dawk li xi darba żaru l-Awla Kapitulari fejn jiltaqa' l-Kapitlu. Ma' l-erba' hitan tagħha hemm impittra bil-kulur, direttament fuq il-ġebba bosta armi (stemmi) tal-kunjomijiet tal-kanonċi. F'post ċentrali naraw dik tal-kollegġjata bil-motto tagħha *Frangar non Flectar*, bil-Malti *Nitfarrak iżda ma nċedix*. Fuq il-ġnub tagħha mdawrin mal-hitna hemm l-armi tad-dinjitarji u l-kanonċi. Erba' armi ohra jżejnu l-awla. Dawn huma tal-Papiet Piju VII, Piju VIII, Piju IX u Piju X; kollha għandhom rabta kbira mal-kollegġjata. Il-pittura tas-saqaf, xogħol biż-żejt fuq it-tila saret fl-1884 minn Giuseppe Calì (1846-1930) għas-saqaf tal-kor tal-knisja sakemm tnehhiet biex tqiegħdet dik tal-pittur Taljan Monti (1852-1940). Il-pittura tirrappreżenta lill-Papa Piju IX flimkien mad-Duttur tal-Knisja l-Beatu Giovanni Duns Scotus, Santu Wistin u Anġlu; il-Proklamazzjoni tat-Tniissil bla Tebgha tal-Madonna.

Hawn insibu wkoll id-digriet tat-twaqqif tal-kollegġjata. Naraw ritratti ta' tifikira u ta' personaggi b'rabta ma' din il-knisja: fosthom dak ta' Abram Gatt. Abram hadem l-erba' anġli li jiffiguraw il-Fidi, it-Tama, l-Imhabba u l-Qawwa li naraw f'din is-sala u fost opri ohra ddisinja l-istatwa titulari tal-Kunċizzjoni u l-pedestall tagħha biex inhadmu fil-fidda.

Naraw ukoll is-sedji tal-Kapitlu u l-bankun li kien jintuża fuq il-presbiterju sa f'it snin wara l-Konċilju Vatikan II. Fost kolloxx tispikka l-bandalora bi xbiha ta' Marija Immakulata inkurunata f'Ruma fl-1954 mill-Arċipriet L. Traglia, Delegat tal-Papa Piju XII, b'tifikira tal-festi tar-Regalità tal-Madonna.

Tajjeb ukoll li ngħid li l-Kapitlu għandu l-oqbra tiegħu fiċ-ċimiterju ta' Santa Marija Addolorata f'Rahal Ġdid. Il-monument li hemm fuqhom hu disinn ta' l-iskultur u disinjatur Abram Gatt (1863-1944) u xogħol ta' l-iskultur Marco Montebello (1915-1988). Twaqqaf fis-sena 1936.

Il-kollegġjata kellha 115-il kanonku li whud minnhom inhatru dinjitarji. Il-Kapitlu Cospicuan għandu l-jedd li jahtar Kanonċi Onorarji b'approvazzjoni ta' l-Arċisqof.

Din ta' hawn taht hija l-lista tal-kanonċi u d-dinjitarji (ikompli parti 2):

Monument fuq l-oqbra tal-Kapitlu tal-Kollegġjata ta' Bormla. Disinn ta' Abram Gatt u xogħol ta' Marco Montebello. Twaqqaf fl-1936.